

พณิ ศรีวิภาต : การศึกษาเปรียบเทียบวรรณกรรมเรื่อง “นางนาคพระโขนง” (A COMPARATIVE STUDY OF “NANG NAK PRAKHANONG”) อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ : รศ. กัญญรัตน์ เวชศาสตร์. 245 หน้า. ISBN 974-653-683-4

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะเปรียบเทียบวรรณกรรมเรื่องนางนาคพระโขนงสำนวนต่างๆ ในด้านจุดมุ่งหมาย รูปแบบการประพันธ์ เนื้อเรื่อง ตัวละคร ฉาก กลวิธีในการแต่ง ลักษณะการใช้ภาษา แบบเรื่อง อนุภาค และวิเคราะห์เชิงสังคม โดยศึกษาข้อมูลที่เป็นสำนวนลายลักษณ์ จำนวน 9 สำนวน

ผลการศึกษาพบว่าด้านจุดมุ่งหมายในการแต่งแยกได้เป็นสำนวนที่แต่งเพื่อเล่าเรื่องและสำนวนที่แต่งเป็นบทเพื่อการแสดงซึ่งทำให้เกิดความบันเทิงใจแก่ผู้อ่านผู้ชม ด้านของรูปแบบการประพันธ์ มีการแต่งเป็นเรื่องเล่า 6 สำนวนและแต่งเป็นบทเพื่อใช้ในการแสดง 3 สำนวน ด้านโครงเรื่องมี 2 แบบ คือ แบบแรกเป็นเรื่องของชายผู้หนึ่งที่เมาสุราหลับไปและฝันเป็นเรื่องเป็นราวว่าภรรยาของตนคลอดลูกตายแต่วิญญาณได้ปรากฏร่างและใช้ชีวิตอยู่กับตน เมื่อตื่นมาก็คิดว่าเรื่องที่ตนฝันนั้นเป็นเรื่องจริง ส่วนแบบที่สองเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับภรรยาคลอดลูกตายแต่ยังคงมีความรักและผูกพันกับสามี จึงมาปรากฏร่างและใช้ชีวิตอยู่กับสามี โดยที่สามีไม่ทราบ แต่ในที่สุดสามีก็ทราบความจริง ด้านเนื้อเรื่องพบว่าส่วนใหญ่ มีเนื้อเรื่องเหมือนกันแต่มีรายละเอียดที่ต่างกัน เนื่องจากขึ้นอยู่กับจินตนาการของผู้แต่งแต่ละคนที่จะสร้างสรรค์ให้เกิดความน่าสนใจ ด้านตัวละคร มีตัวละครหลักเหมือนกันทุกสำนวน ได้แก่ ตัวละครที่เป็นสามีและภรรยาซึ่งเป็นตัวละครเอกของเรื่อง ส่วนตัวละครประกอบที่มีคล้ายกันคือ ตัวละครพระสงฆ์ และนางซึ่งเป็นผู้วิเศษในการปรารภหรือเป็นผู้ให้ข้อคิดในทางธรรมแก่ผู้หญิง ตัวละครประกอบอื่น ๆ นอกจากที่กล่าวถึงข้างต้นนั้นพบว่ามีความแตกต่างกัน และอาจมีบทบาทต่างกันบ้างน้อยบ้าง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเนื้อหาและความยาวของแต่ละสำนวน ด้านกลวิธีในการแต่ง พบว่ามีอยู่สำนวนเดียวที่มีการแต่งโดยให้ตัวละครเอกที่เป็นสามีฝันว่าภรรยาตายและเกิดเหตุการณ์ต่าง ๆ ขึ้น ส่วนอีก 8 สำนวนใช้กลวิธีในการแต่งเหมือนกันคือให้ตัวละครเอกที่เป็นสามีประสบเหตุการณ์ต่าง ๆ โดยตรง วิธีการเล่าเรื่องนั้น ส่วนใหญ่เล่าเรื่องตามลำดับปฏิกิริยา ด้านการใช้ภาษา มีการใช้ถ้อยคำที่เป็นภาษาพูดหรือเป็นถ้อยคำธรรมดาสามัญ เพราะวรรณกรรมเรื่องนี้เป็นเรื่องของตัวละครที่มีสถานภาพเป็นชาวบ้านหรือชนชั้นสามัญชน ด้านโวหารที่พบส่วนใหญ่มักใช้บรรยายโวหารและพรรณนาโวหาร ส่วนการใช้ภาพพจน์พบว่ามีการใช้ภาพพจน์อุปมาในบางสำนวน

ผลการเปรียบเทียบแบบเรื่องและอนุภาคพบว่ามีทั้งลักษณะที่คล้ายคลึงกับแบบเรื่องและอนุภาคที่เป็นสากลและมีส่วนที่แตกต่างกัน การที่มีความแตกต่างกันนั้นก็เนื่องมาจากสังคมไทยมีพื้นฐานความคิด ความเชื่อเกี่ยวกับเรื่องผี ตลอดจนขนบประเพณีและวัฒนธรรมที่แตกต่างกับสังคมตะวันตก

การวิเคราะห์เชิงสังคมได้สะท้อนให้เห็นลักษณะที่ร่วมกันในด้านสังคม ประเพณี และความเชื่อ ส่วนความแตกต่างนั้นเป็นเรื่องของรายละเอียด ซึ่งขึ้นอยู่กับความคิดและจินตนาการของผู้แต่งแต่ละคนเป็นสำคัญ โดยเฉพาะสำนวนที่แต่งในยุคปัจจุบันพบว่ามีการให้รายละเอียดในด้านที่สะท้อนสภาพสังคมได้มากและเด่นชัดกว่าสำนวนที่แต่งในยุคต้น ๆ เพราะมีจุดมุ่งหมายที่แต่งเพื่อนำไปใช้ในการแสดงจึงมุ่งที่จะสร้างสรรค์บรรยากาศให้เกิดความสมจริงให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ และเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยเสริมให้วรรณกรรมเรื่องนี้ได้รับความสนใจจากผู้ชมได้มากยิ่งขึ้น ทั้งนี้นอกจากจะได้รับความเพลิดเพลินจากเรื่องที่เกี่ยวกับผีหลอกแล้วยังได้รับความรื่นรมย์จากการได้สัมผัสบรรยากาศของสังคมไทยในสมัยก่อนไปพร้อมกันด้วย

K41411011 : MAJOR : THAI

KEY WORD : 'NANG NAK PRAKHANONG' / A COMPARATIVE STUDY

PANEE SRIVIBHATA : A COMPARATIVE STUDY OF 'NANG NAK PRAKHANONG'.

THESIS ADVISOR : ASSOC. PROF. KANYARAT VECHASAT. 245 pp. ISBN 974-653-683-4.

TE143641

The objective of this research is to compare variants of literary work of 'Nang Nak Prakhonong'. The analysis focuses on objective, structure, plot, setting, characters, techniques, language usage, tale type, motif and social analysis. This research studies nine different versions of 'Nang Nak' which are divided into the stories .

The study has found out that the purpose are written for reading and for the performances. In terms of the written texts, six of them are considered as narrative versions and the other three written for the performances. There are two different plots: the first is about a drunkard who dreams and seems to think that all events become real. The second is the story of a wife who died of giving birth. Still, she loves her husband so much that she, as a ghost, comes to live with her husband. He, however, doesn't realize that his wife is not a human being. Eventually, he knows the truth. Most versions share the same content, still the differences depend upon each author's creativity. In terms of the characters, all versions have the same couple as the main characters. For other similar characters are monk and novice who can catch the ghost or give moral lessons to this female ghost. The rest of the characters are different, depending on the content and the length of each version. About the techniques, it is found out that there is only one version that all events come from the husband's dreams. For other eight versions, the husband plays the role in the story by himself. Most versions have chronological order. The language usage in most versions is the spoken language since this story is about the life of the ordinary people. Descriptive and narrative rhetorics are found in most versions. However, in some versions, they contain simile.

The study of tale type and motif illustrates both similarities and differences. The differences base on background, beliefs of ghost, traditions, and cultures which are different from western society.

The social analysis of these nine versions reflects the similarity of societies, traditions and beliefs. The differences appear in minor details based on the author's creativity. The versions created in recent period contain more details than those created in the past. The purpose is for the performances. In so doing, the audience will be entertained and be put into the atmosphere of the past.